

Brigietta Tulpen 2022
Schilderij auteur: Théa Simonetti
Boekomslag: Claudia Peltenburg
Fotograaf: Erik Mclean
ISBN: 9789464652246

NIEMANDSLAND

Dit verhaal is puur gebaseerd op fictie. Elke gelijkenis met personen die echt bestaan of bestaan hebben, berust op louter toeval.
Brigietta Tulpen. 2022

Paul

Ze waren er zo ongeveer allemaal. Tommy, Chat, Trevor, Jimmy en nog een paar anderen. Na schooltijd en vooral in de vakanties, kwamen ze bijna dagelijks bijeen op dezelfde plek, een vierkant stukje grasland naast de school waarop ze zaten. Ze voetbalden er, praatten er over van alles en nog wat en rookten er stiekem sigaretjes. Paul O'Connor, ook een van de jongens, stond net op het punt zich als laatste bij het groepje aan te sluiten, toen hij een meisje aan zag komen. Ze heette Trixie en woonde in een kast van een huis aan de rand van de stad. Haar vader was zo rijk dat er vrachtwagens rondreden waar zijn naam op stond. Trixie bleef staan bij het hek dat om een deel van het veldje was neergezet. Paul wist niet waarom ze daar was blijven staan. Wilde ze met hen meedoen of had ze een andere reden? Niet dat eerste hoopte hij. Ze droeg een rood topje en een korte broek met bloemen er op, geen kleding waarmee je ging voetballen als je vrij had van school. Eén van de jongens, Tommy Ensinger, had haar ook opgemerkt en liep naar haar toe. Paul kon niet horen wat ze tegen elkaar zeiden, maar het zag eruit alsof ze de grootste lol hadden. Na een tijdje klom Trixie over het hek en naast elkaar renden ze het veldje op. In het voorbijgaan wenkte Tommy naar Paul dat hij ook mee moest komen, waarop Paul bleef staan waar hij stond. De lol was er wel een beetje vanaf wat hem betrof.

‘Kom je nu nog?’ riep iemand uit de groep.

Paul aarzelde nog steeds.

‘Ik speel niet met meisjes,’ schreeuwde hij uiteindelijk terug in de richting van het voetballende groepje.

Tommy maakte een boos gebaar naar hem en rende door, maar Trixie keerde zich om naar hem en bleef vlakbij hem staan, haar handen uitdagend in haar zij.

‘Heb jij wat tegen meisjes joh!’ beet ze hem toe.

Paul voelde dat hij een kleur kreeg.

‘Nee hoor, niks,’ mompelde hij tegen zijn voeten.

Voor Trixie nog meer kon zeggen, kwam Tommy haar halen.

‘Laat hem maar Trixie,’ zei hij laatdunkend in Pauls richting. ‘Dan kan hij in zijn eentje toekijken.’

Paul overlegde met zichzelf of hij zou blijven of weggaan. Thuis zou betekenen dat hij met zijn zusjes opgescheept zou zitten, een tweeling van 7 jaar oud. Had hij nu maar niks gezegd over Trixie. Eigenlijk was ze best aardig.

De jongens voetbalden nog even door, maar maakten toen aanstalten te vertrekken. Grote kans dat ze een ijsje gingen halen bij meneer Vincenzo, die een paar straten verderop een pizzarestaurant had met het lekkerste ijs van de wereld. Alleen Chat zei Paul in het voorbijgaan gedag. Tommy scheen te aarzelen. Achter hem zag Paul dat Trixie bij het ijzeren hek aan de oostzijde van de school op hem stond te wachten.

‘Je valt me een beetje tegen Paul,’ zei Tommy beschuldigend. ‘Ik dacht dat we vrienden waren.’

Hij wachtte Pauls reactie niet af en verdween samen met Trixie, die hem geen blik waardig meer keurde.

De aanblik van het nu lege speelveldje maakte dat Paul zin had om te huilen. Of om iemand een rotschop te geven. Tommy was zijn beste vriend. Dat was altijd zo geweest. Pas de laatste tijd deed hij nogal vreemd. Sinds Trixie Woodford regelmatig met hen meedeed ongeveer.

Langs het speelveld liep een pad gevormd door kleine stukjes hout. Terwijl Paul bezig was met het zo ver mogelijk wegschoppen ervan, zag hij plotseling een bal. Het was de bal waar zijn vrienden mee gespeeld hadden en nog mooier, Tommy was de eigenaar er van.

‘Tommy jochie,’ siste hij tussen zijn tanden. ‘Vanaf vandaag ben jij een bal armer.’

Hij keek vlug om zich heen. Er was geen publiek, maar hij kon doen alsof. Met een aanloopje zou het sowieso veel mooier zijn. Hij liep langzaam een paar passen achteruit en wilde net schieten, toen iemand hem riep.

‘Pssst, Paul!’

De bal bleef liggen. Terwijl Paul schichtig om zich heen keek, klopte zijn hart snel in zijn borst. Niemand. Het terrein lag er verlaten bij voor zover hij kon zien.

‘Het veldje’ zoals de jongens hun favoriete ontmoetingsplaats noemden, was eigenlijk niet veel meer dan een strook gras, ingeklemd tussen bomen aan de ene kant en hun school aan de andere. Achter hun school, er omheen meer, begon de woonwijk waar hij en de meeste andere jongens woonden. De bomenrij verderop vormde een natuurlijke afscheiding tussen de school en de Christ Church, met zijn oude begraafplaats er bijna driekwart omheen gelegen. Voor de kerk, of ernaast, het was maar hoe je dat bekeek, liep een weg die Mount Pleasant genoemd werd en de bebouwde kom uitliep. Waarom die weg zo heette wist niemand, want er viel daar helemaal niks leuks te beleven. Net als voetballen in je eentje. Dat was ook niet leuk. De stem, of wat hij dan ook gehoord had, was weg.

Paul besloot het schoolterrein niet via een van de hekken te verlaten. Twee waren er, één aan de westkant, vlakbij zijn huis en één aan de oostkant, die zijn vrienden hadden genomen. Er tussenin liep een smal pad dat rechtstreeks de woonwijk inliep. Het was een onverhard pad, Paul vermoedde zelfs dat de bewoners van de twee huizen waartussen het pad liep het zelf hadden aangelegd. Misschien wel om beter bij hun achtertuinen te kunnen komen. Zij oog viel weer op Tommy’s bal. Omdat er deze keer geen stem was die hem tegenhield, belandde het ding met een grote boog uit het zicht. Nu was er echt niets meer te doen op het veldje. Naar huis wilde hij nog steeds niet, dus veranderde hij zijn plan. Hij zou ook naar Vincenzo gaan om te kijken wat zijn vrienden uitspookten. Ergens hilde een kind en in de verte hoorde Paul een hond blaffen. Ineens maakte zijn hoofd een onwillekeurige beweging. Hoorde hij nu weer die stem? De school bevond zich nu achter hem. Rechts was de begraafplaats en links de woonwijk. Kon hij zich

een stem twee keer verbeelden? Eén keer zeker wel ja, maar twee? De takken van de bomen bewogen lichtjes in de wind. Paul wist dat hij, als hij een paar stappen achteruit deed, het dak van zijn eigen huis kon zien, precies tussen het schoolgebouw en het gebouwtje waar speelgoed en tuindingen in werden bewaard door. Dat kalmeerde hem. Iemand probeerde vast een grap met hem uit te halen. Zijn vriend Charles waarschijnlijk, die door iedereen Chat genoemd werd omdat hij zoveel praatte. Ja, het was vast Chat.

‘Chat!’ schreeuwde hij. ‘Hou daar mee op. Ik krijg je wel hoor!’

Hij wachtte en verwachtte zo half en half zijn vriendje te zien verschijnen uit de bosjes aan de overkant, schaapachtig naar hem lachend omdat Paul hem had doorzien, maar er verscheen niemand.

‘Pauly?’

De stem, zo plotseling ineens weer, deed hem bijna opspringen van schrik, want dat was Chat duidelijk niet. Dat was toch...? Nu begon hij echt bang te worden. Die stem. Nee, wat hij dacht was onmogelijk. Dat kon niet.

In zijn haast weg te komen, struikelde hij bijna over de bielzen die om het kleine plantsoentje lagen dat de schoolingang van de straat scheidde. Trekkebenend bereikte hij de hoek van de straat waar hij linksaf sloeg, de Berryfield Road in die hem uiteindelijk thuis zou brengen. Het was wel een omweg, maar dat kon hem niet schelen. De pijn in zijn voet was net zo hinderlijk als de stem die hem achtervolgde. Galmend. Het leek wel alsof hij in de kerk zat te luisteren naar de stem van pastoor Carey.

Pas in de buurt van zijn huis ging hij langzamer lopen. Het was belangrijk uit te vinden waar zijn moeder was, want als ze in de keuken zou zijn, zou het hem niet lukken ongezien zijn kamer binnen te glippen. Hij zag haar niet en besloot het erop te wagen. Helaas kwam ze net de trap af toen hij naar boven wilde.

‘Ha, Paul,’ zei ze opgewekt. ‘Jij bent vroeg.’

Omdat er zo vlug niets zinnigs bij hem opkwam, staarde Paul haar zwijgend aan.

‘Is er iets, jongen?’ vroeg ze, haar arm naar hem uitstrekkend.

Moeders merkten ook altijd alles. Ze bleef hem verwachtingsvol aankijken, wat best vervelend was.

‘Er is niets, ma,’ zei hij snel. ‘Ik heb een beetje ruzie gemaakt met Tommy, dat is alles.’

Tot zijn opluchting had zijn stem redelijk normaal geklonken. Voor het geval ze nog meer zou vragen, bonkte hij vlug langs haar heen verder de trap op en liet de deur van zijn kamer met een klap in het slot vallen. De stilte ontspande hem en hij sloot zijn ogen. Na geruime tijd hoorde hij de stemmetjes van zijn zusjes, wat betekende dat ze buiten in de tuin waren. Met zijn rust zou nu wel gauw gedaan zijn.

In een poging de geluiden buiten te sluiten legde hij zijn handen over zijn oren, maar daarvoor in de plaats hoorde hij de stem weer. Pauly. Niemand noemde hem zo, of beter gezegd, hij stond niemand toe hem zo te noemen. Er was maar één iemand in de hele wereld die dat had gemogen en hij was niet van plan een ander dat privilege ook toe te kennen. Nooit. Want het was zijn geliefde oma geweest die hem zo liefdevol ‘Pauly’ had genoemd. Zij was echter een paar maanden geleden vredig in haar slaap overleden, dus was het uitgesloten dat zij hem geroepen zou kunnen hebben.

Trixie

Trixie wist niet goed hoe ze zich voelde. Haar aanvankelijke opwindning met de jongens mee te mogen doen, was tegelijk met het ijs dat ze gegeten had verdwenen. Dat Tommy nu ruzie had met Paul kwam door haar. Ze keek opzij zonder haar hoofd echt om te draaien. Tommy sjokte naast haar voort, zijn handen diep weggestopt in zijn zakken.

‘Vind je het echt niet erg dat ik met jullie meedoe?’ vroeg ze voorzichtig.

‘Huh, hoezo?’ Tommy bleef staan om naar haar te kunnen kijken.

‘Gewoon.’ Trixie haalde haar schouders op. ‘Omdat Paul je vriend is en zo.’

‘Och.’ Tommy begon weer te lopen. ‘Paul is een beetje ouderwets. Hij draait wel bij.’

Trixie was daar niet zo zeker van. Ze leefden dan nu wel in de jaren 90, niet iedereen was zo tolerant als Tommy. Bovendien was het niet echt een antwoord op haar vraag.

‘Ik vind het wel leuk,’ zei Tommy ineens onverwachts. ‘Wanneer je met ons meedoet bedoel ik.’

‘Oh.’

Ze bleven nu allebei staan, midden op de stoep. Ze bevonden zich in een vrij brede straat die Market Street genoemd werd en een van de hoofdstraten was van Bradford-on-Avon (BoA), het stadje waar ze woonden. Het was gezellig druk, zoals altijd in de vakantie, al ging Trixie ’s belangstelling niet uit naar de passerende toeristen. Tommy zag eruit zoals altijd, ondeugend en knap met zijn blonde haar dat altijd door de war zat.

‘Blijven jullie hier nog lang staan, jongelui! Jullie blokkeren de hele stoep hoor!’

De stem, onaangenaam en misprijzend, verscheurde de stilte tussen hen en vrijwel gelijktijdig draaiden ze zich om. Achter hen stond de dikke gestalte van mevrouw Radcliffe. Ze dreef een antiekzaak verderop in de ‘Shambles’, en was daar waarschijnlijk naar op weg. Haar blik beloofde niet veel goeds.

Trixie deed meteen haar best te glimlachen. Haar vader had haar verteld dat mevrouw Radcliffe veel aanzien genoot in de stad, wat dat dan ook precies mocht betekenen. Ze diende met respect behandeld te worden, ook al deed ze zich graag beter voor dan ze was en verkocht ze gewoon ouwe rommel in plaats van antiek. Zoals altijd hijgde ze en haar wangen zagen rood van de warmte. Zweetdruppels, zo groot als parels, dropen langs haar kin.

‘Sorry mevrouw Radcliffe,’ zei Trixie zo beleefd als ze kon terwijl ze een stapje opzij deed. ‘Ik had helemaal niet door dat we midden op de stoep stonden.’

Mevrouw Radcliffe kalmeerde onmiddellijk. Haar mond vertrok en ze gaf Trixie een klopje op haar schouder. Daarna liep ze waardig verder.

‘Ze waggelt, Trixie,’ fluisterde Tommy achter zijn hand. ‘Net als een eend. En zag je die vieze tanden?’

Hij giechelde nog net niet. Trixie had ook zin om te lachen, maar deed het niet. Haar vader had haar nog een paar andere dingen over mevrouw Radcliffe verteld. Ze pakte Tommy bij zijn schouder en duwde hem het steegje in naast het Swan hotel en het eethuisje van meneer Ramas. Meneer Ramas kwam uit Indië en dat was te ruiken. De sterke geur van kruiden sloeg hen tegemoet.

‘Wat is er?’ wilde Tommy weten. ‘Verstoppen we ons voor Jackson?’

Jackson was de wijkagent. Trixie vond hem wel aardig, ondanks dat hij altijd scheen te denken dat ze iets deden wat niet mocht.

‘Je kunt mevrouw Radcliffe beter niet uitlachen,’ zei ze zacht. ‘En zeker niet wanneer ze het kan horen.’

‘Wat is er dan met haar?’

Tommy was ook gaan fluisteren, iets wat haar plotseling opkomende gevoel van onbehagen versterkte. Of kwam dat door het bedompte steegje? ‘Mijn vader zegt dat ze niet pluis is.’

‘Natuurlijk is ze niet pluis,’ lachte Tommy. ‘Ze is een ouwe tang en...’

‘Ssst, niet zo hard. Ze is niet goed wijs zegt mijn vader. Volkomen van Lotje getikt. Mijn moeder zegt dat trouwens ook. Je kunt haar maar beter te vriend houden. Ze heeft teveel invloed.’

Tommy stak zijn hoofd uit het steegje om te kijken of mevrouw Radcliffe daar nog liep.

‘Teveel invloed?’ vroeg hij, weer naast haar. ‘Op wie dan?’

‘Dat weet ik niet,’ zei Trixie. ‘Waarschijnlijk heeft het iets te maken met dat ze gek is.’

Ze zwegen allebei en liepen automatisch verder in de richting waarin mevrouw Radcliffe was verdwenen. Haar winkeltje zagen ze verderop liggen. Beiden wierpen een blik naar binnen toen ze het pandje passeerden. Mevrouw Radcliffe stond achter haar toonbank druk te praten en te gebaren tegen een paar mensen

die eruit zagen als toeristen. Trixie had hen graag verteld dat ze, als ze op koopjes uit waren, bij mevrouw Radcliffe zeker niet zouden slagen. Die was daar veel te geslepen voor. Hoewel ze met haar rug naar hen toe stond, draaide de oude vrouw zich plotseling om en keek naar buiten. Tommy reageerde eerder dan Trixie. Hij duwde haar onmiddellijk uit het zicht van de etalage, maar de vrouw had hen al gezien. Feitelijk had het geleken alsof ze wist dat zij daar stonden en naar binnen hadden gekeken.

Paul

Paul keek de eettafel rond. Zijn zusjes zaten naast elkaar en proefden van elkaars eten. Wonder boven wonder ging dat deze keer niet gepaard met gegil of ruzie. Links van hem zat zijn vader zichtbaar te genieten van zijn stukje vlees.

‘Wat was er nou daarstraks, Paul?’ wilde zijn moeder onverwacht weten terwijl ze hem een bord vol eten aangaf.

Vanuit zijn ooghoek zag Paul dat de vraag de belangstelling van zijn vader had gewekt. Als reactie hield hij zijn blik strak op het hem toegestoken bord gericht. Hij wilde geen vragen van zijn vader. Niet waar iedereen bij was. Zijn vader nam het bord van zijn moeder over en zette het voor hem neer.

‘Wat was er, zoon,’ zei hij vriendelijk. ‘Je hebt toch geen kattenkwaad uitgehaald, hoop ik?’

‘Nee, pa,’ Paul liet zijn stem zo nonchalant mogelijk klinken. ‘Tommy is boos op me.’

‘Jij en Tommy ruzie? Nou, dat is niet de eerste keer en het zal ook wel niet de laatste keer zijn. Waarover ging het?’

‘Och, niks bijzonders,’ zei Paul. ‘Het waait wel over.’

‘Daarstraks zag het er niet uit als ‘niks bijzonders’,’ hield zijn moeder aan. ‘Je kunt ons alles vertellen, dat weet je toch?’

Paul bekeek hen beiden. Ze zagen er allebei moe uit. Zo aan het eind van een

week was zijn vader dat meestal, maar zijn moeder zag bleker dan anders.

‘Dat weet ik,’ zei hij. ‘En het gaat echt nergens over. Ik heb Trixie een beetje gepest en nou is Tommy boos op me. Alsof hij nooit iemand pest. Mij laatst nog met Elisabeth.’

‘Elisabeth?’ vroeg zijn vader met hoge stem. ‘Beth, van hiernaast?’

Paul knikte.

‘Maar dat is toch zo’n beugelkind?’

‘Ian!’ zei Pauls moeder bestraffend. ‘Zo praat je niet over ons buurmeisje.’

‘Ja,’ Paul zorgde ervoor dat er verder geen stilte viel. ‘Ik wilde ook helemaal niet met haar lopen of zo, maar misschien pestte Tommy mij daarom wel. In ieder geval w...’

Hij hield abrupt op omdat zijn zusjes aan het giechelen waren. Ze stootten elkaar aan.

‘Pauly wil met Beth, Pauly wil met Behèèth,’ zongen ze plagend, hun lachende, identieke gezichtjes naar hem opgeheven. Paul liet zich niet vertederen.

‘Houden jullie je mond,’ snauwde hij hen toe, meer boos om het noemen van oma’s koosnaampje dan om het plagen zelf. Dreigend kwam hij half uit zijn stoel overeind, maar zijn vader drukte hem terug.

‘Rustig, jongen,’ suste hij. ‘Ze menen het niet kwaad.’

‘Jij hebt Trixie dus gepest en daarom is Tommy boos op je,’ merkte zijn moeder laconiek op. ‘Klopt dat?’

Haar rustige stem kalmeerde Paul, al keek hij nog wel boos naar zijn zusjes.

‘Zoiets ja. Ik zei alleen maar dat meisjes niet konden voetballen.’

‘Ha,’ zei zijn vader instemmend.

‘Weet je dat zeker?’ vroeg zijn moeder, zijn vader negerend. ‘Tommy is toch doorgaans niet zo kinderachtig?’

‘Ach, laat die jongens maar, Kathy,’ zei zijn vader, vóór Paul kon antwoorden. ‘Je zult zien dat ze het morgen weer vergeten zijn.’

Zijn toon was vergoelijkend en terwijl hij dat zei, strekte hij zijn hand uit naar de

kom met groenten. Vandaag aten ze spinazie, niet bepaald Pauls favoriet. Eigenlijk hield hij van geen enkele groente en de aanblik van de groene brij die zijn vader op zijn bord kwakte, de spetters reikten zelfs tot op het tafelkleed, deed zijn maag bijna omkeren. Hij kreeg er de kriebels van en om te voorkomen dat iemand de reactie op zijn blote armen kon zien, hield hij ze onder tafel.

‘Ja, vast,’ zei hij zacht.

Ineens was hij vol schaamte. Zijn vader had gelijk. Morgen zou Tommy het al lang weer vergeten zijn, behalve misschien het feit dat hij zijn bal kwijt was. Het was dom en ‘kinderachtig’ zoals zijn moeder het zou noemen, om de bal zo ver weg te schoppen. Direct na het eten zou hij op pad gaan om hem te zoeken.

De rest van de maaltijd verliep gelukkig zonder hinderlijke vragen, zodat hij als een van de eersten op het veldje was. Op zich was dat niet zo verwonderlijk, want bij hem thuis aten ze altijd nogal vroeg. Terwijl Paul het gras onder zijn voeten hoorde ritselen, merkte hij dat hij ook liep te luisteren naar andere geluiden. Het waaide nog steeds een beetje, net als eerder die middag, maar buiten het geluid van de ruisende bomen was er verder niets te horen. Veel te vlug bereikte hij het pad rond de kerk en het kerkhof. Hij kon de contouren van het kerkgebouw zelfs hier en daar al zien tussen de takken door. De bal zag hij nergens en opeens vroeg hij zich af of het wel zin had ernaar te zoeken, zo in zijn eentje. Wie weet had iemand anders hem gevonden en meegenomen, misschien Tommy zelf wel. Onzeker raakten zijn handen de bovenkant van de stenen muur rondom het kerkhof, waar hij besluiteloos was blijven staan om na te denken. Het kwam bij hem op dat hij wel een heel vreemde indruk moest maken op iemand die hem daar zag en met opgeheven hoofd klauterde hij over het muurtje om te gaan zoeken. Bah, hij leek wel een meisje. Waarom was hij bang voor stemmen en voelde hij zich niet op zijn gemak in de buurt van een kerkhof? Dit kerkhof nog wel, waar hij al talloze keren eerder was geweest. Plotseling ontdekte hij de bal, half achter een steen en een vaas met verse bloemen. Vlug wilde er een greep naar doen, opgelucht dat Tommy nu zeker niet meer boos op hem zou zijn, toen het tot

hem doordrong bij wiens graf hij zich bevond. Een beetje houterig richtte hij zich weer op. Hij had de stem van zijn oma gehoord en nu was Tommy's bal vlak naast haar graf terecht gekomen. Dat was ook toevallig.

Voorzichtig speurden zijn ogen de omgeving af. In de bomen kwetterden vogels en ergens drukte een ongeduldige chauffeur op zijn claxon. Hoewel die geluiden niet door mensen of dieren waren gemaakt die hij kon zien, gaven ze hem toch het idee dat er leven was in de buurt. Nogmaals liet hij zijn blik over het kerkhof glijden. De steen ter nagedachtenis aan zijn oma en opa leek vrij nieuw, maar dat kwam omdat hij pas was schoongemaakt. *De Here geeft en de Here neemt* stond er bovenaan en daaronder de namen van zijn grootouders. Zijn opa, Reginald Allen Calderwood, was overleden in 1984 op 80 jarige leeftijd. Paul was toen pas vijf geweest en wist er niet veel meer van. Zijn oma was een ander verhaal. Haar namen, Mary Cecilia Hunter, stonden er precies recht onder. Paul knielde neer om met zijn vingers de lijntjes van haar letters te kunnen volgen. Zij was 81 toen ze stierf telde hij, zij was dus niet veel ouder geworden dan zijn opa. In een vaas stonden gele bloemen die er vers uitzagen. Ze moesten er kortgeleden zijn neergezet, door zijn moeder waarschijnlijk en een vaag schuldgevoel be kroop hem. Bij hem was het idee bloemen mee te nemen nog niet één keer opgekomen. Plotseling wilde hij weg. Hij kwam overeind, precies op hetzelfde moment dat een zachte stem hem bijna deed gillen van schrik.

‘Hé, Paul.’

Terwijl zijn gedachten onsamenhangend door zijn hoofd spookten, kon Paul niets anders doen dan stokstijf te blijven staan. Dat kon zijn oma niet zijn en toch... Hij durfde niet om zich heen te kijken. Hij stond daar maar, totaal verkrampd en met stijf gesloten ogen.

‘Paul?’

Het geluid was nu duidelijker en bovendien zo dichtbij, dat het tot hem doordrong dat dit niet dezelfde stem was. Het luchtte hem op, tamelijk hevig ook zodat zijn uitademing hem als een stoomwals in de oren klonk. Hij keek op en kleurde direct

toen hij Trixie zag staan, midden op het pad. Ze staarde hem nieuwsgierig aan.

‘Ik heb je toch niet laten schrikken, hè?’ vroeg ze.

Paul voelde zijn mond vertrekken. ‘Nee hoor.’

Zijn stem was dun, maar Trixie scheen het niet te merken. Ze lachte nu en wees naar de bal naast het graf.

‘Is dat Tommy’s bal?’

‘Ja, ik eh..’

Paul keek omlaag. Zijn wangen brandden nu inmiddels.

‘Het was maar een grapje hoor vanmiddag,’ hakkelde hij. ‘Ik eh.. meisjes kunnen best voetballen.’

Trixie deed dit af met een zwaai van haar hand.

‘Tommy en ik zijn nog wezen zoeken,’ zei ze opgewekt. ‘Maar wij konden hem niet vinden. Hij zal wel blij zijn.’

Paul wist niks te zeggen, dus knikte hij maar. Trixie bekeek de grafsteen van zijn grootouders net zo aandachtig als hijzelf gedaan had.

‘Je oma en opa,’ zei ze, geheel overbodig. ‘In ieder geval zijn ze nu samen, hè?’

Het ontzag in haar stem was echt.

‘Ja.’

Terwijl Paul zich bukte om de bal op te rapen, raakte Trixie de steen heel even aan. Het subtiele gebaar was genoeg om hem te ontroeren. Hij zag de begrafenis weer voor zich. Omdat hij vrij klein was had hij vooraan mogen staan, dichtbij genoeg om een blik te kunnen werpen in de kuil die gegraven was. Op de bodem had al een kist gestaan. Die van zijn opa had hij verondersteld en oma’s kist hadden ze daar langzaam bovenop laten zakken. Om de een of andere reden hadden die twee op elkaar staande kisten hem niet lekker gezeten. Ze waren dicht, dat had hij zelf gezien, dus konden zijn oma en opa helemaal niet bij elkaar komen. Zijn vader moest toen iets aan hem gezien hebben, want later had hij, zonder dat Paul iets gevraagd had, uitgelegd wat er zou gaan gebeuren als iedereen naar huis was gegaan. Oma zou dan bij opa in de kist gelegd worden.

Dat was ethiek en hoewel Paul niet precies had geweten wat dat was, was er geen verdere uitleg gevolgd.

‘Ja,’ zei hij weer. ‘Nu zijn ze weer bij elkaar.’

Zijn neus kriebelde. Trixie bekeek hem oplettend, maar hij deed net alsof hij dat niet gezien had.

‘Ga je hier vaak naartoe?’ vroeg ze opeens.

‘Wel. Ja, zo nu en dan,’ zei Paul. ‘Hier voel ik me.... Hier lijkt het alsof ik, eh... nou ja, alsof mijn oma niet zo ver weg is.’

Hij durfde Trixie nu niet aan te kijken, bang om te merken dat ze hem misschien wel kinderachtig zou vinden. Gelukkig was dat niet het geval. Het leek zelfs wel alsof ze hem begreep. Misschien had ze zelf ook wel iemand verloren om wie ze veel had gegeven. Terwijl hij vanuit zijn ooghoeken naar haar keek, zag hij dat haar blik veranderde. Van begripvol schoten haar ogen eerst naar angst, tot ze uiteindelijk schichtig om zich heen keek.

‘Kende jij meneer Rutherford?’ vroeg ze onverwacht. ‘Josh Rutherford, de schilder?’

Haar stem klonk anders nu. Vreemd, hij kon er niet precies de vinger op leggen.

‘Ja, die kende ik,’ antwoordde hij verrast. ‘Hoezo?’

Hoe kwam ze er nu toe ineens over meneer Rutherford te beginnen? Elk kind in BoA wist wie hij was. Dat veronderstelde hij tenminste.

‘Hij heeft zelfmoord gepleegd,’ zei Trixie met dezelfde lage stem, zonder naar hem te kijken. Ze keek nog steeds rond, bijna alsof ze iets zocht. ‘Hij ligt hier ook ergens.’

‘Dat weet ik. Waarom vraag je dat?’

‘Ach, zomaar.’

Trixie haalde haar schouders op. Opeens liep ze weg en moest Paul achter haar aan rennen om haar bij haar arm vast te kunnen pakken.

‘Wat is er met meneer Rutherford?’ vroeg hij een beetje dringend.

Met haar vrije arm maakte Trixie een vage beweging.

‘Hij liep hier ook heel vaak rond heb ik gehoord. Om dichterbij zijn vrouw te kunnen zijn zei hij altijd. Hier op het kerkhof hoorde hij haar beter.’

‘Op het kerkhof hoorde hij haar beter?’ Paul voelde een vage ongerustheid opkomen. ‘Hoe weet jij dat allemaal?’

‘Tommy zei het.’

‘Tommy?’ Een moment wist Paul niet wat hij erger vond. Diepzinnige gesprekken tussen zijn vrienden waar hij blijkbaar buiten stond of stemmen horen van mensen die er niet waren. ‘Hoe weet Tommy dat dan?’

‘Van zijn vader en die had het weer van Jackson.’

Dat kon kloppen, want voor zover Paul wist waren Jackson en Tommy’s vader vrienden van elkaar. Verontrustender was het waarom Tommy het nodig had gevonden zulke zaken met Trixie te bespreken en niet met hem.

‘Weet je wat meneer Rutherford precies vertelde?’ vroeg hij aarzelend.

Bijna had hij het niet gevraagd omdat het een stomme vraag was. Hij hoorde ook zelf hoe onzeker hij had geklonken, maar hij moest het gewoon weten. Zijn ongerustheid was eerder toegenomen dan afgenomen.

Trixie was zichzelf weer. Ze zag er precies zo uit als toen ze wilde weten of hij iets tegen meisjes had.

‘Waarom vraag je dat?’ vroeg ze afgemeten. ‘Heb jij hier ook wat gehoord dan?’

‘Nee hoor.’

Paul begon weg te lopen het kerkhof af in de hoop dat Trixie hem zou volgen, wat ze gelukkig ook deed. Bij het muurtje bleef hij braaf staan wachten totdat zij er ook overheen geklommen was.

‘Kun jij het je voorstellen?’ vroeg ze toen ze naast hem stond.

‘Wat?’

‘Dat mensen stemmen horen.’

‘Nee,’ loog Paul. ‘Dat kan ik me niet voorstellen.’

‘Ik wel.’ Trixie leek te huiveren toen ze de plek bekeek die ze zojuist achter zich hadden gelaten. ‘Ik hou niet van kerkhoven. Ik vind ze eng.’

‘Welnee, het is gewoon een plek.’

‘Waar meneer Rutherford de stem hoorde van zijn overleden vrouw,’ zei Trixie droog.

‘Ach.’ Paul hoopte dat hij nonchalant genoeg klonk. ‘Hij heeft het zich vast verbeeld.’

Om de gedachte aan de stem van zijn oma kwijt te raken, had het wat harder geklonken dan zijn bedoeling was. Veel harder, maar Trixie scheen het niet op te vallen. Ze zei niets meer terwijl ze langzaam verder liepen.

Onder het lopen lukte het Paul niet om de gedachte aan meneer Rutherford van zich af te zetten. Hij had zijn vrouw dus horen roepen, net als hijzelf zijn oma. Vreemd en ook beangstigend, want meneer Rutherford was nu dood. Volgens het verhaal had hij zich vlakbij Freshford voor de trein gegooid en was het niet zo moeilijk te bedenken waarom hij dat gedaan had.

Voor Pauls huis namen ze afscheid.

‘Ga je nog naar Tommy?’ vroeg Trixie op de bal onder zijn arm wijzend.

‘Ja, dat denk ik wel.’

‘Hij is vast blij.’

‘Denk ik ook.’

Ze liep weg, vrij vlug zag Paul en spijtig bedacht hij dat hij met haar mee had moeten lopen. Trixie woonde in een straat die om de hoek lag, maar nog een heel eind doorliep. Ze zou nog een behoorlijk stuk moeten lopen eer ze thuis was.

Tommy was inderdaad vreselijk blij.

‘Gaaf man,’ riep hij uit toen Paul het tuinpad op kwam lopen. Zodra hij zijn bal vast had, sloten zijn armen zich er koesterend omheen.

Bij het zien van Tommy’s oprechte blijdschap, kwam Pauls schuldgevoel onmiddellijk terug.

‘Sorry joh,’ verontschuldigde hij zich. ‘Het was dom van mij om je bal te verstoppen.’

‘Het is niets.’ Tommy liep naar de schuur om zijn bal op te bergen. ‘Waar had je

hem verstopt?’ vroeg hij toen hij de deur zorgvuldig op slot draaide. ‘Trixie en ik hebben ons rot gezocht.’

‘Op het kerkhof,’ zei Paul. Hij deed zijn best te grijnzen. ‘Achter een steen.’

‘Op het kerkhof, goh,’ zei Tommy bewonderend. ‘Het is geen moment bij me opgekomen daar te gaan zoeken.’

‘Wist ik wel.’ Pauls grijns werd onwillekeurig breder. ‘Goeie plek hè?’

‘Nou.’

In de tuin van de Ensingers stond een metalen schommelrek. Er hingen twee houten schommels aan, door Tommy en Paul eigenhandig geleverd enkele jaren geleden. De vuurrode verf die ze gebruikt hadden was nog als nieuw.

‘Ken jij mevrouw Radcliffe?’ vroeg Tommy tot Pauls verrassing. Hij was op een van de schommels gaan zitten en liet zijn benen bengelen.

‘Natuurlijk ken ik haar.’ Paul ging op de andere schommel zitten. ‘Wie niet.’

‘Trixie’s vader zegt dat ze niet pluis is.’

‘Niet pluis?’ herhaalde Paul ongelovig. ‘Mevrouw Radcliffe?’

‘Ja echt. We moeten ons gedragen in haar buurt. Volgens Trixie’s vader is ze volkomen gestoord.’

‘Volkomen gestoord? Wat doet ze dan?’

‘Dat weet ik niet.’

‘Oh, nou.’ Paul verloor zijn belangstelling. Hij kende mevrouw Radcliffe niet zo goed, maar vond haar wel aardig, al was ze dan wat excentriek. Ze leek een beetje op zijn oma.

Tommy leek zijn gebrek aan belangstelling aan te voelen, want hij porde ongeduldig met zijn elleboog tegen Pauls ribben.

‘Hé, weet je wat ik denk? Ik denk dat ze een heks is.’

‘Een heks?’ Paul moest moeite doen het niet uit te proesten. ‘Heksen bestaan niet, dat weet iedereen.’

‘Ik bedoel ook geen heks uit een sprookje,’ hield Tommy vol.

‘Wat bedoel je dan?’

‘Gewoon.’ Tommy staaarde naar de kale plekken in het gras waar hun voeten de grond raakten. ‘Ze weet dingen.’

Paul zuchtte. Hij wilde eigenlijk naar huis, maar wist niet goed hoe hij dat moest zeggen. Ze waren net weer vrienden.

‘Wat voor dingen weet ze dan?’ vroeg hij en hij hoopte dat Tommy zou merken dat het hem nog steeds niet zo bijster veel interesseerde.

‘Dat zal ik je vertellen.’ Ondanks de beschutting die ze hadden van de tuin van de Ensingers, was Tommy samenzweerderig dichterbij gekomen. ‘Vanmiddag kwamen Trixie en ik haar tegen op straat. Toen we later langs haar winkel liepen en naar binnen keken, keek ze ons opeens aan. Alsof ze wist dat wij daar naar haar stonden te kijken. En ze gaat ’s nachts naar het kerkhof.’

‘Het kerkhof?’ Paul was nu wel geïnteresseerd. ‘Het kerkhof van de Christ Church?’

‘Waar anders? Het Holy is veel te ver weg voor haar dikke beentjes.’

Tommy lachte luid om zijn eigen grapje, maar Paul negeerde hem. Het was nu geen moment om te lachen.

‘Hoe weet je of ze ’s nachts rondloopt? Heb je haar gezien dan?’

‘Ik niet, maar Jackson wel. Ik hoorde hem erover vertellen tegen mijn vader.’

Paul geloofde het nu. Als er iemand was die haar gezien zou kunnen hebben, dan was het de wijkagent wel.

‘Ik heb een plan.’ Tommy bracht zijn mond tot dichtbij Pauls oor. Hij fluisterde zelfs. ‘We gaan op wacht staan en als we haar zien, volgen we haar.’

‘Haar volgen?’ Paul zette zich onwillekeurig een beetje schrap. ‘Hè, nee hoor.’ Direct al had hij spijt van zijn uitbarsting, te meer omdat Tommy hem met opgetrokken wenkbrauwen zat aan te kijken.

‘Ha!’ klonk het smalend. ‘Je bent bang.’

‘Nee hoor, niet waar,’ zei Paul vlug.

‘Dan gaan we,’ zei Tommy resoluut. ‘We zien elkaar vannacht om half een bij jouw tuin.’

Lang nadat zijn ouders waren gaan slapen, lag Paul op zijn bed naar de nacht te staren. Op zijn gympen na was hij geheel gekleed. Voor de zoveelste keer gleeed zijn blik naar het nachtkastje waarop zijn wekker stond. Kwart over twaalf, bijna was het zover. Eindelijk, wat was de tijd langzaam voorbij gegaan. Op zijn sokken sloop hij de gang door en de trap af. Even voelde hij paniek opkomen omdat hij zijn gympen niet meteen kon vinden. Ze lagen niet waar hij ze had uitgedaan. Waarschijnlijk had zijn moeder.... Ha, daar waren ze, in het rek bij de buitendeur, samen met de sandalen van zijn zusjes. De sleutel van de deur van de bijkeuken stak uit het slot. Die zou hij maar meenemen, anders zou hij de deur open moeten laten.

De nacht ademde een sfeer uit van rust, ondanks de duisternis en de aard van zijn missie. Gebukt sloop hij door de tuin en schoof voorzichtig langs de rozenstruiken van zijn vader tot hij de heg bereikt had. Nu was hij onzichtbaar voor wie dan ook, zelfs als ze op het idee zouden komen uit het raam te kijken. Hij ritste zijn jack dicht tot aan zijn kin en wachtte. De stilte was slaapverwekkend. Zo laat liep er niemand op straat en hoe langer het duurde eer Tommy verscheen, hoe rustiger Paul zich begon te voelen. Hij geeuwde, eerst voorzichtig achter zijn hand, toen meer uitgebreid. Er was toch niemand die het zag. De donkere contouren van de heggen aan de overkant deden hem denken aan warme bedden. Als vanzelf kreeg hij het koud. Zou hij nu meteen maar teruggaan? Ja, waarom niet, hij had nu wel lang genoeg gewacht. Vóór hij zich omdraaide naar zijn tuin, keek hij eerst op zijn horloge. Vijf over half een. Waren er echt nog maar vijf minuten voorbij gegaan sinds hij buiten was? Hij schudde zijn pols heen en weer en klopte op zijn horloge, maar het ding was niet kapot. Hij hoorde het duidelijk tikken.

Besluiteloos tuurde hij Berryfield Road weer af. Zijn huis bevond zich op een hoek op een soort dood punt, waar hij de straat van twee kanten kon inkijken. Tommy was nergens te bekennen. Hij, Paul, zou nog eens vijf minuten blijven, dan had hij echt lang genoeg gewacht. Zijn vingers speelden met de sleutel in zijn zak. Vergiste hij zich en hadden ze soms bij Tommy's tuin afgesproken? Hij

dacht eigenlijk van niet, maar het was niets voor Tommy om niet op te komen dagen. Hij zou vlug even naar Tommy's huis lopen om te kijken of zijn vriend daar op hem wachtte. Dat was maar een krappe vijf minuten lopen.

Bij Tommy's huis echter, was alles rustig. Tommy moest in slaap gevallen zijn of anders hadden zijn ouders hem betrappt.

Die gedachte bracht Paul ertoe zich onmiddellijk op zijn knieën te laten zakken, achter de auto van meneer Ensinger die op het pad naar de garage geparkeerd stond. Stel dat Tommy had moeten vertellen wat ze van plan waren? Voorzichtig gluurde hij naar het huis. Achter de ramen was niets te zien. Nergens bewoog iets en zijn plotselinge onrust ebde weer weg. Hij zou naar huis gaan en morgen zou hij ongetwijfeld wel van Tommy te horen krijgen waarom hij niet was komen opdagen.

Weer bij zijn eigen tuin haalde Paul opgelucht adem. Net toen hij de sleutel uit zijn zak wilde vissen, ving hij een beweging op, ergens schuin achter hem. Als in een reflex dook hij in elkaar en bleef angstig zitten luisteren. Daar kwam iemand aan! Iemand die met ferme stappen dichterbij kwam over de stoep. Paul kon hem zien door de lage heg waarachter hij zich verscholen had. De man of vrouw moest gymschoenen dragen, net als hijzelf. Was Tommy toch gekomen? Dat kon, maar het leek meer op een volwassene. Agent Jackson dan? Nee, die liep doorgaans niet zo hard, tenzij hij een inbreker achterna zat. Natuurlijk kon het ook zomaar iemand zijn. Een man of een vrouw die de hond uitliet of zo, alleen, waar was de hond dan? Plotseling leek het hem een goed idee de persoon te schaduwen. Misschien was het wel een dief die trachtte te ontsnappen. Wat zou het geweldig als hij, Paul, hem kon ontmaskeren.

Voorzichtig om de heg glurend, zag hij de gestalte nog net om de hoek van de straat verdwijnen. Hij of zij was linksaf geslagen, Bath Road op in de richting van Trowbridge. Paul vloog er achteraan. Aan het feit dat hij mogelijk met iets gevaarlijks bezig was dacht hij nauwelijks. Zijn angst was weg, hij voelde zich opgewonden en helemaal niet moe meer. De gestalte voor hem liep zo snel dat hij

moeite had hem bij te houden. De Christ Church doemde voor hen op, Paul zag de contouren van de toren en de bomen er omheen, wat betekende dat ze het kerkhof naderden. Even werd hij erdoor afgeleid. Het duurde maar kort, lang genoeg echter voor de man of vrouw om in rook op te gaan. Paul bleef onzeker staan. Waar was hij of zij nu zo snel gebleven? De straat overgestoken naar de woonwijk er achter? Dat kon, maar hij dacht van niet. Op dit punt was de weg wat breder doordat de bus er stopte. Zo snel rennen kon niemand. De ingang naar het kerkhof dan? Nee, dat kon ook niet want het hek zat op slot, zo merkte hij. Dan was er nog maar één mogelijkheid over en die stond hem niet aan. Hij had er niet op gerekend het kerkhof op te moeten gaan en zeker niet in zijn eentje. Nou ja, samen met een dief dan. Hij klom snel over de muur en verstopte zich achter de dichtstbijzijnde steen waar hij ineengedoken bleef zitten om na te denken. Zijn opwinding over het achtervolgen was verdwenen. Daarvoor in de plaats was een minder aangenaam gevoel gekomen. Wat deed hij hier eigenlijk buiten, zo in het holst van de nacht? Was die vent er nog? De persoon die hij achtervolgde? Als hij iets te weten wilde komen, zou hij zijn plek moeten verlaten en rond moeten sluipen. Wilde hij dat wel?

‘Hou op met jezelf bang te maken,’ zei hij hardop.

Het was onzin om bang te zijn. Deze plek verschilde in niets van andere plekken, of het nu overdag was of 's nachts. Maar het hielp niet. Het waaide en de geluiden daarvan hadden dit keer iets onheilspellends. Het geroep van een doodgewone uil deed hem bijna opspringen van schrik. Ergens dichtbij ritselde iets en dat was het sein om op te springen en er vandoor te gaan. Het hek van de pastorie zat op slot, maar bij het huis ernaast stond een auto op de oprit waarachter hij zich kon verschuilen. Hij liet zich zakken en probeerde niet te hijgen. Verward bleef hij even zitten. Wat had hij gedaan? Was hij werkelijk naar het kerkhof gegaan in het donker? Hij moest wel volkomen gek geweest zijn. Juist die plek had hem toch behoorlijk dwars gezeten, niet in de laatste plaats door die st...

‘Pauly?’

...em.

Paul verstijfde. Aanvankelijk was het hem gelukt zowel de gedachte aan zijn oma als ook aan haar stem weg te drukken. Nu kwamen ze beide in één keer terug, met een klap alsof iemand hem geslagen had. Hij voelde zich zelfs duizelig, maar besepte tegelijkertijd dat dit niet zoveel erger was dan overdag. Niet zo heel veel dan toch, tenslotte was hij al van het kerkhof af. Het enige wat hij hoefde te doen was op te staan en weg te rennen. Zo simpel.

Maar hij deed het niet. Om de een of andere reden bleef hij zitten, starend naar iets dat hij niet kon zien en nog minder kon bevatten. Eén enkele gedachte omvatte alle andere. Grootje. Hij voelde haar aanwezigheid duidelijk. Misschien was ze wel zo dichtbij dat hij haar kon aanraken. Traag kwam hij overeind om terug te schuifelen richting het kerkhof.

Nee! schreeuwde zijn gezond verstand hem toe. *Ga naar huis. Grootje is helemaal niet in de buurt. Ze ligt diep onder de grond in een kist, voor eeuwig bedekt met aarde, voor altijd buiten jouw bereik.*

‘Grootje?’ hoorde hij zichzelf prevelen. ‘Oma? Ben je daar?’

‘Pauly?’ antwoordde de ruisende wind. Fluisterend, vleiend. ‘Waar ben je lieve jongen. Ik ben zo eenzaam hier zonder jou.’

Dàt was zijn grootmoeder wel degelijk. Paul bedekte zijn oren. Het kon niet. Oma was dood. Dood en begraven. Hij wilde haar helemaal niet horen.

Nog steeds kwam het niet bij hem op weg te lopen. Zijn gedachten gingen nu onsamenhangend alle kanten op. Ergens achter de stenen muur, op het kerkhof, bewoog iets. Een tak kraakte. Een kromme, schuifelende tak die, met de gang van een ouder iemand, dichterbij kwam. Nee, wild schudde Paul zijn hoofd. Nee, zijn fantasie ging met hem op de loop.

‘Oma?’ prevelden zijn lippen. ‘Ben jij het?’

Hij had zijn armen al uitgestrekt naar het hek eer hij tot zichzelf kwam. De tak, of wat hij dan ook gezien mocht hebben, was weg. Er was niemand en opeens voelde hij zich misselijk. De drang er vandoor te gaan was er nu wel. Niets liever

dan dat zelfs. Eén afschuwelijk moment dacht hij dat zijn benen hem niet zouden gehoorzamen, maar dat deden ze wel. Ze renden zo hard als ze nog nooit gedaan hadden.

Eenmaal thuis, in de betrekkelijke veiligheid van zijn slaapkamer, probeerde Paul datgene wat hem overkomen was op een rijtje te krijgen. Had hij werkelijk gedacht zijn oma gezien en gehoord te hebben? Dat was dan niet best. Dode mensen waren dood en kwamen niet zomaar weer tot leven. Hij zat nu niet naar een film te kijken. Was hij gek aan het worden? Ondanks zijn dekbed rilde hij even. Wat zouden zijn ouders doen als ze het te weten zouden komen? Hem opsluiten in een gekkengesticht? Of zou hij ook zelfmoord plegen, net als meneer Rutherford? Hij probeerde zich de krantenkoppen van vlak na het gebeuren weer voor de geest te halen. Aanvankelijk kwam er niets, wat vreemd was want zo lang was het niet geleden. Toen wist hij het ineens weer. Meneer Rutherford was voor de trein gesprongen omdat hij er niet meer tegen kon de stem van zijn overleden vrouw te horen, elke keer wanneer hij haar graf bezocht. Gek dat Paul dat even vergeten was. Zijn vrienden en hij waren er vol van geweest. Ze hadden elkaar zelfs een tijdje de meest waanzinnige verhalen verteld, de een nog bloediger dan de ander. Nu hij, Paul, ook stemmen had gehoord, zou hij nu ook..? Nee, daar moest hij niet aan denken. Hij kon maar beter gaan slapen en bidden dat de dromen hem met rust zouden laten.

Dat deden ze niet. Hij droomde toch. Van een kamer. *Zijn* kamer, vol met mensen die hij niet kende. Ze kwamen steeds dichterbij, als zombies. Hij wilde gillen, toen het tot hem doordrong dat het toch niet zomaar mensen waren. Het waren zijn ouders. Ze leken van slag, dat kon hij zien aan het gezicht van zijn moeder waarop een uitdrukking lag die ze doorgaans alleen liet zien wanneer hij ziek was. ‘Wat is er, jonkie?’ vroeg ze zacht. ‘We werden wakker van je gegil.’

Paul zuchtte onhoorbaar en staarde van de een naar de ander. Hij had blijkbaar gegild in zijn slaap en daar moesten ze, terecht waarschijnlijk, doodsbang van geworden zijn. Gek genoeg voelde hij zich eindelijk kalm. Hij was thuis bij zijn

vader en moeder. Zij zouden er wel voor zorgen dat alles goed kwam. Wel leek het hem beter niet teveel tegen hen zeggen. Straks sloten ze hem echt op. Dan zat je met je rug tegen het hoofdeinde van je bed, vastgebonden in zo'n ding zonder mouwen. Hij had zoiets weleens op te televisie gezien.

Zonder te aarzelen, maar met lippen die licht trilden zei hij; 'Ik droomde van oma. Ze leefde weer en wilde dat ik bij haar kwam wonen.'

Zijn ouders keken elkaar aan. Op een knikje van zijn vader liet zijn moeder hen alleen. Paul keek haar na, hevig slikkend om niet in huilen uit te barsten. Waarom wist hij niet. Zijn vader staaarde hem een tijdje zwijgend aan, tot hij onverwacht begon te praten.

'Je mist haar, hè?'

Het kwam niet bij Paul op te liegen.

'Ja,' zei hij zacht. De tranen waren er nu bijna.

'Paul.' Zijn vader zuchtte kort voor hij zich op de rand van Pauls bed liet zakken.

'Wij moeten eens praten, jongen. Over oma. Van man tot man.'

Paul knikte. Door de tranen kon hij niets zeggen.

'Wanneer iemand doodgaat waar je heel veel van gehouden hebt,' begon zijn vader op vertrouwelijke toon. 'Dan ga je zelf ook een beetje dood. De wereld lijkt wel op zijn kop te staan. Je bent boos, je huilt en je weet gewoon niet waar je het zoeken moet. Totdat je erachter komt dat de wereld gewoon doordraait zonder die persoon. Op dat moment begint het helen zeg maar, en bij de een zal dat wat sneller gaan dan bij de ander. Maar dat besef komt er, begrijp je dat?'

Paul knikte weer. Het gezicht van zijn vader, zijn stem en geur, alles was zo ongelooflijk vertrouwd dat hij zich eraan vastklampte. De tranen stroomden nu over zijn wangen. Zijn vader hield hem ook vast en bleef geduldig zitten tot Paul zelf aangaf dat het genoeg was. Ze gaven elkaar een zoen, iets wat al heel lang niet meer was voorgekomen, ook niet tijdens de begrafenis zelf. Bij de deur van Pauls slaapkamer bleef zijn vader even staan om naar hem te kijken. Paul stak zijn hand op en zijn vader zwaaide terug.

Lang nadat zijn vader weer naar zijn eigen bed was gegaan, lag Paul nog naar het plafond te staren. Zijn ouders konden ook niet slapen hoorde hij aan hun gedempte stemmen. Wat lette hem even stiekem aan de deur te luisteren om te kijken of hij kon horen wat ze zeiden? Als hij betrapt zou worden, kon hij altijd nog zeggen dat hij naar de wc moest.

‘Ik ben erg van hem geschrokken, Ian,’ zei zijn moeder, nog niet helemaal gerust. ‘We hebben hem een beetje onderschat denk ik,’ zei zijn vader rustig. ‘Het heeft hem allemaal veel meer aangegrepen dan we dachten.’

‘Dat bedoel ik precies,’ zei zijn moeder. Haar stem klonk wat harder nu. ‘We hadden dit moeten zien aankomen.’

‘Hoe dan?’ gaf zijn vader terug. ‘Hij praatte er nooit over.’

‘Hij was erg aan mijn moeder gehecht,’ zei zijn moeder zacht. ‘We hadden het kunnen weten. Ík had het kunnen weten.’

‘Geef jezelf niet de schuld, Kathy,’ zei zijn vader. ‘Je kunt niet alles voorzien, laat staan voorkomen.’

Het was nu een tijdje stil. Paul zag hen voor zich, liggend in bed met hun gezichten naar elkaar toe. Als zijn moeder zenuwachtig was, zou ze met een haarkrul spelen en zijn vader zou in dat geval proberen zo kalm mogelijk over te komen. De stilte duurde wel lang. Zouden ze in slaap gevallen zijn of zouden ze..? Hij had zich bijna al omgedraaid om terug te gaan naar zijn kamer, toen zijn vader weer begon te praten.

‘Over je moeder gesproken, vond je het niet vreemd dat ze ook zo aan Paul hing? Voor de tweeling had ze nooit zoveel belangstelling als voor hem. En voor jou ook niet toen je klein was, dat heb je me zelf verteld.’

‘Dat klopt wel, maar Paul is dan ook een jongen.’

Paul had nu genoeg gehoord. Zoals altijd wanneer zijn ouders het over zijn oma hadden, kreeg hij een gevoel dat het nog beste te omschrijven was als ‘naar’. Vooral zijn vader had oma niet erg gemogen. Hoewel hij, Paul, dat aldoor had geweten, had hij er nooit over gepraat, ook niet met grootje zelf. Oma had dus

vroeger weinig naar haar dochter omgekeken. Vreemd, zeker wanneer je het vergeleek met haar belangstelling voor hem, Paul. Zijn moeder was toch haar eigen kind en bovendien haar enige. Eindelijk vielen zijn ogen dicht. Hij voelde zich loom worden en toen de slaap tenslotte kwam, bleven de dromen uit.

De volgende morgen verdween Paul zo snel hij kon naar buiten. Hoewel hem niets gevraagd was tijdens het ontbijt, had zijn vader hem toch diverse keren onderzoekend aangekeken. Zijn moeder had afwezig geleken en dat was niets voor haar. Een opmerking van haar kant was zeker te verwachten geweest. Misschien hadden ze ruzie gehad, hoewel niets daarop geleken had. Ruzie hoefde echter niet altijd gepaard te gaan met schreeuwen. Dat had Chat hem verteld. Chats ouders hadden vaak ruzie en dan zeiden ze de hele dag geen stom woord tegen elkaar. Chat trok zich van die ruzies weinig aan, wist Paul. Dat zou hij zelf nooit kunnen. Was oma er nog maar. Op momenten als deze miste hij haar het meest. Met oma had hij altijd over van alles en nog wat kunnen praten.

De gedachte aan zijn oma deed hem prompt stil staan. Was het een goed idee om nog eens naar haar graf te gaan, gewoon om zichzelf ervan te overtuigen dat zijn angst van de vorige avond ongegrond was geweest? Eigenlijk was hij op weg naar Tommy. Die kon best wel even wachten. Grote kans trouwens dat hij nog lekker lag te slapen. Hij, Paul, zou, net als de politie deed, op zoek gaan naar sporen van voetstappen of peuken. Het was nu licht, dus hoefde hij nergens meer bang voor te zijn.

Bij de pastorie stapte er net iemand naar buiten. Het was dominee Beasley. Onder zijn arm droeg hij een doos waarvan de kleppen open stonden. Zijn andere arm lag er beschermend overheen. In de deuropening bleef hij even staan als om de omgeving in zich op te nemen. Paul kroop instinctief weg achter de eerste boom aan zijn linkerhand. Gelukkig was het een dikke. Niet om dominee Beasley, maar om pater Carey, die er ook ineens was. Dat was best vreemd. Wat moest meneer pastoor daar? Dit was niet zijn kerk en voor zover Paul wist, mochten meneer pastoor en de dominee elkaar niet eens. Dominee Beasley sloot de deur en samen

verdwenen ze achter het huis. Van daaruit kon je eigenlijk alleen maar naar de kerk. Er liep wel een pad naar het terrein van de school, alleen moesten ze daarvoor over eenzelfde stenen muur klimmen als die om het kerkhof stond, en Paul zag hen dat niet zo gauw doen. Behoedzaam liep hij zelf het kerkhof op. Hij keek zo onopvallend mogelijk om zich heen zodat het leek of hij alleen maar oog had voor het graf van zijn oma. Er waren geen voetstappen te zien en ook geen peuken of andere dingen die er niet hoorden. Hij zuchtte diep. Hij had zo gehoopt iets te vinden, wat dan ook. Hij kón geen geest achtervolgd hebben, dat was gewoon onmogelijk. Bijna lachte hij hardop. Waar had hij in vredesnaam aan gedacht? Dode mensen die zich een weg omhoog klauwden uit hun graf. Dode mensen zoals in dat filmpje van die popzanger waar Chat zo dol op was? Nee, hij moest een zwerver gezien hebben vannacht, of anders iemand die ze niet allemaal meer op een rijtje had gehad, want zelfs zwervers liepen niet in het holst van de nacht over een kerkhof indien ze dat konden vermijden.

Paul besloot naar Tommy te gaan. Tommy was in de tuin. Hij zat op een van de schommels somber voor zich uit te staren, en keek niet eens op toen Paul aan kwam lopen.

‘Hoi, wat is er met je?’ vroeg Paul toen hij vlakbij hem was.

‘Niks.’

‘Als er niks is, waarom kijk je dan zo eh.. boos?’

‘Mijn vader hoorde me vannacht,’ zei Tommy vlak. ‘Hij was woest.’

‘Oh. Nou, dan heb ik toch voor niks op je gewacht.’

‘Het spijt me,’ zuchtte Tommy.

‘Het geeft niet. Ik eh.. ik ben alleen gegaan.’

‘Wat?’ Tommy’s donkere blik verdween als sneeuw voor de zon. ‘Ben je echt alleen gegaan? Naar het kerkhof?’

Zijn bewondering was zo duidelijk dat Paul zich een beetje ongemakkelijk begon te voelen.

‘Wel,’ zei hij aarzelend. ‘Eigenlijk was ik wel blij dat je niet kwam want ik had

het koud, en ik denk dat ik ook wel een beetje bang was.'

Tommy's grijns was veelbetekenend. Hij zei echter niets zodat Paul verder kon gaan. 'Ik wilde net naar binnen gaan toen ik ineens een vent zag. Hij liep heel voorzichtig voorbij en zocht steeds dekking.'

'Een vent?' Tommy's ogen begonnen te glinsteren. 'Echt waar? Zag je werkelijk iemand?'

'Ja.' Paul voelde zich met de minuut beter. 'Het leek me een gluiperd en daarom ben ik hem achterna gegaan. We gingen naar het kerkhof, waar ik me achter een boom verstopte. Helaas ben ik hem daar kwijtgeraakt en...'

Hij zweeg abrupt omdat hij niets meer wist te zeggen.

'En toen?' vroeg Tommy gretig. 'Wat gebeurde er toen?'

'Niks.' Paul kon er niets aan doen dat het een beetje afgemeten had geklonken. Tommy was dan wel zijn beste vriend, hij hoefde niet alles te weten. 'Ik zag hem niet meer en ben toen maar naar huis gegaan.'

Tommy leek diep na te denken.

'Laten we naar het kerkhof gaan,' stelde hij uiteindelijk voor. 'Nu meteen. Kijken of we sporen kunnen vinden, net als de politie.'

'Heb ik al gedaan,' zei Paul, toch weer een beetje triomfantelijk. 'Voor ik naar jou toe kwam. Maar ik heb niets gevonden.'

'Geen enkele voetafdruk of peuken?'

'Nee, niets.'

'Spijtig,' zei Tommy. 'Ik zou best 's nachts op onderzoek uit willen gaan, maar je kan er donder op zeggen dat mijn vader me in de gaten houdt.'

'Kom dan bij mij slapen,' zei Paul. Hij herinnerde zich ineens dat zijn vader weg zou gaan voor zaken. 'Mijn vader gaat een paar dagen weg, dus is het een eitje om ongezien weg te sluipen.'

'Hoezo?' leek Tommy niet overtuigd. 'Je moeder is er toch wel?'

Dat was een domper omdat Tommy natuurlijk gelijk had. Misschien was het wel helemaal geen eitje omdat zijn moeder juist waakzamer zou zijn nu ze in haar

eentje op zijn zusjes moest passen. Hij moest iets anders verzinnen.

‘We vragen haar of we in de tuin mogen slapen,’ zei hij. ‘In de tent. Dan lukt het wel.’

‘Briljant!’

Zijn moeder was in de bijkeuken, waar ze met haastige bewegingen was in de wasmachine aan het stoppen was.

‘Mogen Tommy en ik een nachtje in de tuin slapen, ma?’ vroeg Paul hoopvol. ‘In de tent?’

‘Dat gaat niet, jongen,’ zuchtte zijn moeder. ‘Jullie gaan vanavond naar tante Tracy omdat ik naar Betty ga. Dat hadden we toch al besproken?’

Paul zweeg abrupt. Ze hadden het er inderdaad over gehad, alleen was het hem totaal ontschoten. Het had hem nieters geleden bij zijn oom en tante te logeren. Zijn neef Richard was maar een paar maanden ouder dan hij en ze hadden een hele grote tuin waarin van alles te beleven viel. Maar dat was voordat het kerkhof van de Christ Church zijn gedachten was gaan bezighouden.

‘Alsjeblieft, Paul,’ zei zijn moeder toen ze zag dat hij aarzelde. ‘Het is maar voor een paar dagen, oké?’

Paul bekeek haar aandachtig. Haar ogen stonden moe, net als eerder. Omdat Tommy op een bepaalde manier naar hem zat te kijken, duwde hij zijn zorgen gauw weg. ‘Hè mam,’ zei hij vol branie. ‘Ik blijf echt veel liever hier.’

‘Maar je gaat toch altijd graag naar Oxford?’

‘Jawel, maar ik...’

‘Het spijt me Paul.’ Zijn moeder liet hem niet uitpraten. ‘Ik vind het niet goed dat jullie in de tent slapen terwijl er niemand in huis is. Dat snap je toch wel?’

‘Vindt u het dan wel goed dat we in mijn tuin slapen?’ vroeg Tommy vlug, vóór Paul iets kon zeggen. ‘Mijn ouders zijn er wel.’

‘Wel.... oké,’ gaf zijn moeder toe, na even gearzeld te hebben.

‘Dank u wel, mevrouw,’ zei Tommy, hem gelijk meetrekkend aan zijn arm naar buiten alsof hij bang was dat Pauls moeder van gedachten zou kunnen veranderen

als ze nog lang zouden blijven staan. Ze zag eruit alsof ze op het punt stond dat te doen.

Kathy

Kathleen O'Connor staaarde de jongens een moment na. Haar vingers speelden rusteloos met de wasknijpers in het emmertje. Had ze er wel goed aan gedaan Paul bij Tommy te laten logeren in plaats van zich aan de oorspronkelijke plannen te houden? Voor haar eigen planning maakte het eigenlijk niet uit of Paul bij Tracy was of bij de Ensingers. De kans dat hij in de weg zou lopen was hoe dan ook klein. Betty woonde in Bath, met de auto twintig minuten van hier, met de bus ruim een half uur. Tracy, Ians zus woonde in Oxford. Ian zou in de loop van de dag langskomen om Paul en de meisjes bij haar af te leveren, alvorens zelf voor een kleine week naar het noorden te vertrekken. Hoe zou hij eigenlijk tegenover de gewijzigde plannen staan? Nou ja, het was nu toch al beslist, dus ging ze zich daar niet meer druk om maken.

Terwijl ze de kleine kalender die aan de zijkant van de koelkast hing bestudeerde, deed een plotselinge beweging, rechts van haar, haar bijna opspringen van schrik. Was ze niet alleen? Nee, realiseerde ze zich meteen. Dommerdje. Ze was naar zichzelf aan het staren in de spiegel die daar hing. Een monsterlijk ding was het. De kinderen hadden hem op de kermis gewonnen en omdat zij de spiegel niet in de keuken had willen hebben, had Ian hem in de bijkeuken opgehangen. Was deze jonge, oude vrouw echt Kathy O'Connor, geboren Calderwood? Het gezicht waar ze naar keek zag er moe en afgetobd uit. En zag ze nu werkelijk grijze haren tussen de lichtbruine? Nee, de spiegel loog niet. Ze wás moe en ze had ook al heel wat afgetobd. Maar dat zou spoedig over zijn. Haar blik gleed weer terug naar de kleine kalender. Ian zou op zijn vroegst pas zaterdag terug zijn. Hij had zo'n hekel aan overvolle snelwegen dat hij voornamelijk 's avonds reed, of in het weekend. Vandaag was het maandag. Tijd genoeg dus om te doen wat ze moest

doen. Ze giechelde ineens hardop. Ze had gelogen tegen haar familie toen ze hen vertelde dat ze Betty bij het opknappen van haar huis zou helpen. Zij zou Betty niet helpen, Betty zou háár helpen. Maar dat hoefde niemand te weten. Nog niet tenminste.

Paul en Tommy

Paul en Tommy lagen weggekropen in hun slaapzak, in pyjama voor het geval een van Tommy's ouders nog naar hen zou komen kijken. Tommy las een strip van Mad Max en kauwde op een snoepje. Ze hadden een zak vol gekleurde rijstsnoepjes, skittles en fruitpastilles tussen hen in staan, half onder Pauls jas. Paul lag op zijn zij, een boek van Karl May opengeslagen voor zich. Hij las niet. Met het langzaam donker worden was de angst van afgelopen nacht ook weer teruggekomen. Deden ze er wel goed aan weer naar het kerkhof te gaan? Gisteren was hij bang geweest en niet zo'n klein beetje ook. Moesten ze nu, om maar eens een uitdrukking van zijn vader te gebruiken, de goden verzoeken? Dat bracht vast ongeluk.

Zuchtend draaide hij zich op zijn andere zij en stak zijn hand uit naar het snoep. Tommy lag op zijn gemak in zijn strip te lezen en zag er totaal niet bang uit. Voor een moment voelde Paul zich jaloers. Was dit nu het begin van de puberteit? Zijn vader had het hem uitgelegd. Wanneer jongens een man werden, dan verdwenen hun jongensangsten. Was dat het? Was Tommy bezig volwassen te worden, eerder dan zichzelf? Dat idee stond hem niet aan. Tommy bewoog.

‘Hoe laat is het?’ vroeg hij.

‘Kwart over tien.’ Paul graaide wat van het snoep naar zich toe.

‘Dat is te vroeg.’ Tommy zocht ook in de zak.

‘Ja.’

Omstreeks elf uur kwam Tommy's vader zeggen dat ze moesten gaan slapen en braaf deden ze het licht uit. Na een tijdje stilte kroop Tommy uit zijn slaapzak,

opende voorzichtig de rits van de tent en gluurde erdoor naar buiten.

‘Alles is donker,’ meldde hij aan Paul.

‘Hoe laat is het?’

‘Bijna kwart voor twaalf.’

Paul aarzelde. Als ze nu weg zouden gaan, zouden ze omstreeks middernacht bij het kerkhof aankomen.

‘Laten we nog even wachten,’ fluisterde hij. ‘Ze slapen nu vast nog niet.’

Tommy maakte geen enkel bezwaar en kroop weer in zijn slaapzak. Middernacht leek hem zeker ook niet zo’n goed tijdstip. Paul ging op zijn rug liggen en vouwde zijn handen samen achter zijn hoofd. Ging mevrouw Radcliffe echt midden in de nacht naar het kerkhof? Voor zover hij wist had ze er niemand liggen. Of toch wel? Ze had ooit een zoon gehad meende hij. Hij kon het zich niet goed meer herinneren. Tommy zou het wel weten. Doordat zijn vader bevriend was met de wijkagent, wist hij meestal meer over zulke dingen dan de andere jongens.

‘Fred,’ wist Tommy te vertellen toen Paul hem ernaar vroeg. ‘Hij is van de brug bij Clifton Down gevallen omdat hij dacht dat hij kon vliegen.’

Paul wist het nu weer. Clifton Down. De brug had een tijdlang tot de verbeelding van alle jongens gesproken. Fred Radcliffe was niet de enige die van die brug was ‘gevallen’. De jongens hadden het jammer gevonden dat de brug zover weg lag, helemaal bij Bristol. Ouwe Bob, die een Sallyboot had waarmee hij toeristen rondvoer over de Avon, had hen wel willen brengen maar er waren zoveel ouders tegen geweest, dat ze van de plannen af hadden moeten zien. Misschien kwam het er deze zomer wel van. Ze waren allemaal een jaartje ouder geworden tenslotte.

Het geluid van Tommy, die zijn slaapzak openritste, wekte hem met een schok uit zijn overpeinzingen.

‘Wat ga je doen, man?’ vroeg hij meteen.

‘Pissen.’

Tommy kroop de tent uit. In het licht van de zaklamp stond zijn gezicht ontspannen. Hij leek in het geheel niet bang. Hij, Paul, moest echt ophouden zich te

gedragen als een bange poeperd.

Toen Tommy even later terug kwam, bleef hij gehurkt voor de tent zitten.

‘We moeten zo gaan, Paul,’ zei hij zacht. ‘Het is al over twaalfen.’

Stilletjes slopen ze de tuin uit. Het was een heldere, warme nacht, precies wat ze nodig hadden. Van het maanlicht ging een bepaalde troost uit, al wist Paul dat hij dat nooit openlijk zou toegeven.

Ze waren zo ingespannen bezig, dat ze niet merkten dat een bijna onzichtbare figuur bezig was hen te volgen, net zo handig gebruik makend van de schaduw en de donkere hoeken als zijzelf.

Kathy

Kathy lag met wijdopen ogen naar het plafond te staren. Het oude legerveldbed van Rob, Betty’s ex man, dat als logeerbed dienstdeed, was niet bepaald comfortabel te noemen. Kathy glimlachte in het donker. Het was vast geen toeval dat hij het had achtergelaten. Het raam stond open en de vrolijk gebloemde gordijnen bewogen zachtjes in de wind. Het was hier een stuk rustiger dan thuis, hoewel Bath een grote, drukke stad was. Maar Betty kon zich wel wat permitteren. Ze stamde af van een oude aristocratische familie, die vertakkingen had tot in de stamboom van het huis van Windsor. Haar vader had dit prachtige oude huis voor haar gekocht als troost om het mislukken van haar huwelijk, vermoedde Kathy.

Ze stond op om naar het toilet te gaan. Dat was al de tweede keer sinds ze in bed lag en zeker de zesde keer sinds ze bij Betty was aangekomen. Ze had beslist last van zenuwen. En van nog iets anders. Iets waar ze liever niet teveel aan wilde denken.

In de gang schrok ze van Betty, die kennelijk ook op weg was naar het toilet.

‘Kun je niet slapen, Kath?’ vroeg Betty.

‘Nee,’ zei Kathy.

‘Het spijt me. Ik was helemaal vergeten te vragen aan de jongens om de logeer-

kamer in orde te maken.'

'Het geeft niet,' zei Kathy. 'Het veldbed ligt prima.'

Dat was natuurlijk niet zo, maar ze wilde Betty niet voor het hoofd stoten. Haar vriendin moest ervan uitgegaan zijn dat zij, Kathy, wel bij haar zou willen slapen, als meisjes onder elkaar. Daar had Kathy niets voor gevoeld. Betty zou haar uithoren en dat wilde ze niet. Niet tot in detail. Dat kwam pas wanneer het gevaar geweken zou zijn.

'Daar komt het door, hè?' wees Betty naar Kathy's buik.

'Ja.'

'Kop op meid, het zal snel voorbij zijn.'

'Zou het?'

'Natuurlijk. Vertrouw me.'

Terug in bed viel Kathy ten prooi aan twijfels. Voor het eerst eigenlijk sinds Betty met een mogelijke oplossing voor haar probleem was komen aanzetten. Het had zo mooi geleken, maar dat waren alle plannen. En stond Betty niet bekend om haar vaak hoogdravende ideeën? Kathy's handen bewogen zenuwachtig over haar buik. Ze voelde een lichte zwelling. *Tijd om af te vallen meisje.* Ze giechelde even om haar eigen grap. Afvallen zou ze wel degelijk, alleen zou ze nooit in aanmerking komen voor de weight-watchers-trofee van de week. Want ze was niet dikker geworden doordat ze zoveel gegeten had. Nee, ze was dikker geworden omdat ze zwanger was. Ongewenst weliswaar, maar niettemin zwanger en Betty had iets bedacht om ervan af te komen.

Paul en Tommy

Beide jongens bereikten zonder ophoud de begraafplaats, waar ze zich achter dezelfde boom verstopten waar Paul eerder gezeten had. Het was doodstil. Er was geen zuchtje wind en de anders zo drukke weg naar Bath lag er verlaten bij. Paul ging ongemakkelijk verzitten omdat een tak hem hinderlijk in de rug prikte.

‘Ssssst,’ siste Tommy meteen.

Paul kon hem niet goed zien en wilde net verontwaardigd wat zeggen, toen een hard, ploffend geluid hen allebei deed verstijven. Nogmaals klonk hetzelfde geluid op, wat verder weg nu zodat Paul weer adem durfde te halen.

‘Durf jij te gaan kijken,’ fluisterde Tommy als eerste. Ook hij leek bang, of was dat in ieder geval geweest. ‘Man, dat leek wel of iemand met een zak aardappelen aan het smijten was.’

‘Aardappelen?’ Paul moest even slikken. ‘Volgens mij was het iets dat veel zwaarder was.’

De jongens deden hun best iets te onderscheiden tussen de vele schaduwen, maar het enige wat ze een beetje duidelijk konden zien waren de contouren van de grafstenen en het grindpad. Er bewoog niets en de stilte was enorm. De geluiden die ze hadden gehoord leken alweer verleden tijd. Ze hadden het misschien wel alleen gedacht, peinsde Paul. Wanneer je bang was leek elk geluid verdacht, dat wist iedereen.

Nee jochie, zei een innerlijke stem. Geen verbeelding. Er is hier iets niet pluis. Wat denk je van dezelfde vent van gisteren, hè? Misschien was dat wel een kinderlokker. Iemand die walgelijke dingen doet met jongens.

‘Nee!’ Paul schreeuwde het hardop. Hij voelde iets bewegen, zo dichtbij dat het wel naast hem leek. Als reactie week hij achteruit, waarbij iets hem raakte. Of hij raakte iets en... Hij schreeuwde weer.

‘Wat is er, Paul,’ klonk het sissend. ‘Wat is er aan de hand?’

Dat was Tommy, waarop Paul zich herstelde.

‘Shit zeg,’ zei hij opgelucht. ‘Ik dacht dat ik eh.. nou ja.’ Hij zweeg en meende Tommy in het donker te zien grijnzen. ‘Laten we op onderzoek uit gaan.’

Hun zoektocht leverde echter niets op. Nergens vonden ze ook maar iets dat er verdacht uitzag. Paul voelde een bepaalde opluchting, al zou hij dat nooit zomaar toegeven. Maar misschien was deze plek toch niet zo angstaanjagend als gedacht.

‘Er is niemand hier,’ zei hij bijna vrolijk. ‘We hebben het ons vast verbeeld. Laten

we teruggaan naar de tent.’

Tommy zei niets. Hij staaarde naar een graf vlakbij. Paul keek ook. Het was een groot graf van het soort dat veel in warme landen werd gebruikt. Paul had ze eerder gezien tijdens een vakantie in Frankrijk. Vanwege het klimaat was het daar veelal de gewoonte om de doden bovengronds te begraven, in een soort kist van steen. Die kisten konden naast elkaar staan of bovenop elkaar, die waren dan bijvoorbeeld familie van elkaar geweest. Sommige van die kisten hadden deurtjes gehad, als een huisje, en hij wist nog hoe gefascineerd hij daardoor was geweest, vooral omdat het had geleken of er in sommige kisten kieren hadden gezeten, zo groot dat je erdoor naar binnen kon kijken. In dit graf realiseerde hij zich plotseling, zat ook zo’n kier en dat was precies waar Tommy naar keek.

‘Zie je dat?’ wees Tommy.

‘Ja.’

De spleet was tamelijk breed omdat de steen die als deksel dienstdeed er praktisch scheef op lag. De op die manier ontstane ruimte leek bijna groot genoeg om iemand door te laten. Een klein iemand, ongeveer zo groot als zichzelf.

‘Durf jij?’ Tommy strekte zijn hand al uit.

‘Ben je gek!’ Paul trok hem terug. Tommy was er toe in staat. En hij had lucifers bij zich. Paul had ze horen rammelen in zijn zak.

‘Ik heb licht,’ zei Tommy alsof hij Paul zojuist helemaal niet had gehoord. ‘We kijken gauw even. Kom.’

Hij hield een brandende lucifer boven het graf, een hand er een beetje achter zoals iemand deed wanneer het vuurtje uit dreigde te gaan omdat het waaide. Het vlammetje doofde meteen weer, Tommy liet de lucifer vallen, maar toch hadden ze kunnen zien bij wiens graf ze stonden.

‘Fred Radcliffe,’ zei Tommy. In het donker klonk zijn stem vreemd. ‘Hij ligt hier dus toch.’

‘Ja.’ Paul dacht dat zijn eigen stem normaal zou klinken, wat niet zo was.

Tommy hield een nieuwe lucifer omhoog.

‘Ik zie het niet goed,’ verzuchtte hij. ‘Het is te donker.’

‘Laten we dan morgen terugkomen,’ probeerde Paul onmiddellijk. Eigenlijk wilde hij het liefst heel hard wegrennen. ‘Dan is het licht en kunnen we alles goed zien.’ Maar Tommy had hele andere plannen.

‘Laten we proberen die steen van zijn plaats te krijgen,’ stelde hij opgewonden voor. Hij vergat helemaal te fluisteren. ‘Hij ligt er toch al bijna vanaf.’

‘Ben je gek! Straks hoort iemand ons.’

‘Wie dan?’ Tommy lachte wat schamper. ‘Er zijn hier toch alleen maar dooien? En de pastorie is te ver weg.’

Voor Paul iets terug had kunnen zeggen, begon hij aan de steen te rukken en te trekken en, met Pauls hulp, kreeg hij hem zo ver opzij dat ze dachten er wel door te kunnen. Tommy hield een nieuwe lucifer boven de opening en gaf meteen een schreeuw. Paul wilde eigenlijk helemaal niet kijken, deed het toen toch omdat Tommy’s kreet hem op de een of andere manier van zijn angst had beroofd.

Beide jongens waren zo in de ban van wat ze zagen, dat ze niet in de gaten hadden dat er achter hen gevaar dreigde. Iets kwam snel op hen toe. Iemand die groot was en sterk. Tijd om te reageren was er niet en tijd om te schreeuwen nog minder, want voor ze goed en wel beseften wat er aan de hand was, kregen ze een harde duw waardoor ze achter elkaar het open graf in tuimelden.

Kathy

Gefeliciteerd mevrouw, u bent zwanger.

Kathy hoorde nog het enthousiasme in de stem van de jonge arts naar wie ze toegegaan was zodra ze vermoedde wat er met haar aan de hand was. Ze had hem een verhaaltje opgehangen over wie ze was en waar ze vandaan kwam. Hij dacht vast dat het haar eerste kind was. Ondanks haar vermoedens was de schok het zeker te weten zo groot geweest, dat ze naderhand nog ruim een uur in de wachtkamer had doorgebracht. Wat ze daar precies gedaan had wist ze niet meer.

Sommige wachtenden hadden haar meewarig aangekeken, dat wist ze nog wel. Anderen hadden juist haar blik vermeden, zoals je deed wanneer je ergens liever niet mee geconfronteerd wilde worden. Het had haar totaal niets kunnen schelen. Eenmaal terug in de bus, had ze zich weer redelijk kunnen herpakken. Ze was expres naar het Royal in Bath gegaan, omdat de kans dat ze iemand tegen zou komen die ze kende, daar niet zo groot was.

In eerste instantie staarde ze nietsziend naar buiten. Haar handen lagen op haar buik, alsof ze het kind dat in haar groeide wilde beschermen. Was dat werkelijk wat ze wilde? Ian en zij waren toch klaar met kinderen? Drie hadden ze er gekregen. Ze hadden er beiden eigenlijk maar twee gewild, een jongen en een meisje, maar toen het duidelijk was dat haar tweede zwangerschap een tweeling zou zijn, allebei meisjes, was dat ook goed geweest. Ze pasten er wel een mouw aan, had Ian gezegd en zo was het ook gebeurd. Heerlijke meiden waren het en Paul, hun grote broer, had alles wat ze zich maar konden wensen. Was ze gelukkig? Ja, met de kinderen zeker wel. Ian mocht wel wat minder hard werken wat haar betrof en wat meer betrokken zijn bij zijn gezin, maar áls hij thuis was, dan was hij er ook echt, zeker voor de kinderen. Had hij iets gemerkt aan haar? Ze dacht van niet. En Paul? Die kon haar soms zo oplettend aankijken. Nee, het zou nooit bij hem opkomen dat zijn moeder weleens zwanger zou kunnen zijn. Bij haarzelf ook niet trouwens. Ja, toen het te laat was. Was dat omdat...? Nee, niet aan denken.

Toen de bus door Winsley reed, zag ze een vrouw lopen met een kinderwagen. Het zou wel weer leuk zijn, zo'n kleintje. Even giechelde ze hardop toen ze aan iets heel anders moest denken. Iets wat er totaal niets mee te maken had. Of juist wel, zeker weten deed je immers niets. Malcolm. God, wat leek het lang geleden dat ze aan hem gedacht had. Mooie Malcolm met zijn grijns en zijn prachtige krullen. Ze had hem ontmoet toen ze samen met Betty een schildercursus had gevolgd in Bath. Malcolm was ook een van de cursisten geweest en het had meteen geklikt, ondanks het feit dat hij veel jonger was dan zij. Wat had ze zijn

aandacht heerlijk gevonden. Malcolm leek echt om haar te geven. Hij had niet zomaar met haar geflirt, dat geloofde ze werkelijk. Op een avond, Betty had zich afgemeld omdat ze zich niet lekker had gevoeld, had Kathy zich laten overhalen met hem mee te gaan naar zijn kamer. Daar waren wat dingetjes gebeurd waar ze zich, alleen al als ze er aan dacht, voor schaamde. Malcolm had gevoelens bij haar losgemaakt waarvan zij niet eens wist dat ze bestonden. Seks met Ian was, ach, seks met Ian. Gewoon. Malcolm was zo anders geweest. Alles was anders met hem. Hij had zo zijn best gedaan haar te laten genieten, alsof hij de koning was en zij zijn koningin. Wild, dierlijk. Ze rilde er nog van. Rillingen van genot. Stop! Niet meer aan denken nu. Ian was haar man en de vader van haar kinderen. Misschien ook zelfs wel van dit kind, dat kon en mocht niet uitgesloten worden. Diep in haar hart echter, was ze ervan overtuigd dat Malcolm de vader was. Er was dus een probleem. Want Malcolm en Ian hadden niets met elkaar gemeen. Innerlijk niet en uiterlijk nog minder. Ze verschilden werkelijk dag en nacht, als de kleur toetsen van een piano. Misschien was ze daarom ook wel voor Malcolm gevallen. Ians haar en huid, rossig en vol sproeten, waren niet te vergelijken met Malcolm 's donkere haar en chocoladebruine huid. Zwart, zwart, zwart. Sinds ze had gevoeld dat ze zwanger was, had dat haar hele denken beheerst. En prachtig zwart kindje. Een negertje. Uit haar buik. Ze kon wel gillen.

Uiteindelijk had ze Betty alles verteld. Haar vriendin was vrij snel daarna met een oplossing gekomen. Een goede oplossing volgens Kathy, en nog uitvoerbaar ook. Tegelijkertijd echter, was het wel het meest riskante idee dat ze ooit uit Betty's mond had gehoord. En dat wilde wat zeggen.

Paul en Tommy

Paul kon zijn angst bijna proeven. Zelfs toen hij zich die tak, of wat hij dan ook gezien meende te hebben op het kerkhof, had verbeeld, was hij niet zo bang geweest. Zijn shirt plakte tegen zijn rug, zijn hart bonkte als een gek en hij had het

gevoel dat hij kreeg wanneer hij moest overgeven. Hij hield zijn adem zo lang mogelijk in omdat hij wist dat hij daarmee de kokhalsreflex kon tegengaan. Een bevende hand strekte zich uit naar de plek waar hij zijn vriendje vermoedde.

‘Tommy? Ik...Ik geloof dat we gevangen zitten.’

‘Ja.’ Tommy bewoog nu ook. ‘Je hebt gelijk.’

Tommy’s stem leek hol. Waar waren ze in hemelsnaam? Konden ze maar wat zien, dan konden ze....Ineens klonk er gegil op. In de stikdonkere ruimte was het zo angstaanjagend, dat Paul voelde hoe al zijn zintuigen op scherp gingen staan. Met kracht drukte hij zichzelf achteruit, tot hij werd tegengehouden door iets massiefs. Een muur van aarde. De kilte leek hem te willen omarmen en hij moest ervan rillen. Zijn schouders en rug begonnen pijn te doen, waardoor hij twee dingen beseftte. Hij zou nooit sterk genoeg zijn de muur achter hem omver te duwen en dat gillen kwam van Tommy.

‘Ophouden, Tommy,’ zei hij, naar adem snakkend. ‘Ophouden met gillen, joh.’

Was dat echt zijn stem? Paul sloot voor een moment zijn ogen. De pijn in zijn schouders begon af te nemen, waardoor het makkelijker werd om na te denken. Het was absoluut noodzakelijk dat Tommy ophield met gillen. Door zijn armen uitgestrekt voor zich te houden, lukte het hem Tommy te bereiken. Die bleek volledig van slag te zijn, want hij maaide wild met zijn armen om zich heen, terwijl hij gewoon doorging met gillen. Paul kreeg er pijn van in zijn oren. Het lukte hem een van Tommy’s armen beet te pakken.

‘Ophouden, joh,’ zei hij nog eens sussend. ‘Er is niks aan de hand.’

Daarop hielden in elk geval de maaierende bewegingen op. Paul hoorde zelf hoe opgelucht het had geklonken nu hij enige vooruitgang leek te boeken. Hij voelde de lucifers in Tommy’s borstzakje en greep het doosje vast als een drenkeling een boei. Hij had drie pogingen nodig eer hij een lucifer had die wilde branden, zo erg trilden zijn handen. Meteen leek de ruimte minder spookachtig. Ze bevonden zich in een betrekkelijk grote, vierkante lege ruimte. Tommy lag rechts van hem op zijn buik, zijn armen in een beschermend gebaar over zijn hoofd. Zodra het licht

was aangegaan was hij opgehouden met gillen, wat gigantisch zalvend werkte. Vlak naast Tommy's hoofd, praktisch tegen hem aan, zag Paul iets dat hem bijna deed gillen van schrik. Bijna, want het was een kat. Een grote, pikzwarte kat met scheefstaande ogen die geboeid naar het vlammetje staarden. De lucifer ging uit en haastig stak hij een nieuwe af. De kat zat er nog. Het beest bleef zelfs zitten toen Tommy zich langzaam overeind hees.

‘Een kat, Tommy,’ wees Paul. ‘Er zit hier een kat.’

‘Een kat?’ herhaalde Tommy lodderig. ‘Waarzo? Hij streek met zijn hand door zijn haar. Op de rug van zijn hand zat bloed.’

‘Je bloedt,’ zei Paul.

‘Van die kat denk ik.’ Tommy bekeek het wondje. ‘Een kat, verdomme. Ik dacht echt dat een of ander monster me te pakken had.’

Hij zag er alweer wat beter uit. De kat moest hem gebeten hebben, vandaar zijn gegil. Terwijl Paul naar hem keek voelde hij zich ook rustiger worden. De kat was er vandoor gegaan, Paul zag hem tenminste niet meer.

De rust duurde maar kort. Er klonk een geluid op, zo plotseling dat Paul zijn hart weer in zijn keel voelde kloppen. Boven hun hoofden was het geluid hoorbaar van steen op steen. Heel langzaam viel er een smalle streep maanlicht naar binnen, ze keken er allebei naar. Er was daar iemand de steen aan het wegschuiven! Paul durfde niet meer omhoog te kijken, bang dat het vergane gezicht van Fred Radcliffe op hen zou neerkijken, rottend en stinkend naar het riool.

Maar er verscheen niemand.

‘Durf jij?’ vroeg Tommy na enige tijd.

‘Laten we gaan,’ zei Paul op hetzelfde moment.

Zonder er verder over na te denken klauwden ze zich samen een weg naar boven. Paul, die kleiner en leniger was dan Tommy, was het eerst terug op het kerkhof, al volgde Tommy slechts enkele seconden later. Ze renden weg alsof het de duivel zelf was die hen op de hielen zat.

Terug in de tuin, bleef Tommy aarzelend bij de tent staan. Paul zag hem naar zijn

huis kijken en begreep onmiddellijk wat er in hem om moest gaan. Hijzelf had ook liever stenen tussen hen en de buitenwereld dan tentdoek.

‘Pak een luchtbed,’ fluisterde hij, zelf een slaapzak meenemend. Ze strompelden met hun last de trap op, helemaal vergetend dat het nacht was en ze dus stil moesten zijn. In Tommy’s kamertje kroop Paul direct in de slaapzak en Tommy in zijn bed, met kleren en al.

Al vrij snel werd het licht aangeknipt en kwam Tommy’s vader binnen met verwarde haren en schrikogen. Tommy’s moeder was vlak achter hem.

‘Wat is er, Steve?’ vroeg ze. Haar stem beefde een beetje. ‘Wat is er met ze?’

‘Weet ik veel,’ bromde Tommy’s vader. ‘Tommy ligt in bed te beven als een rietje en Paul is er zo te zien niet veel beter aan toe.’

Hij stapte verder de kamer in. ‘Tommy? Paul?’

Paul gluurde door een spleet in de slaapzak naar hem. Zijn gezicht stond zorgelijk en Tommy’s moeder leek wel in tranen. Tommy zelf bewoog zich niet. Beseffend dat er een reactie van hen verwacht werd, kwam Paul in beweging.

‘Wel,’ begon hij, zich langzaam uit de slaapzak wurmend. ‘Ik eh.. ik geloof dat we zijn overvallen.’ Waarom schoot Tommy hem niet te hulp?

‘Overvallen?’ Tommy’s ouders reageerden tegelijkertijd. ‘In onze tuin in de tent?’ Het klonk ongelovig.

Eindelijk bewoog er iets in Tommy’s bed. Hij ging overeind zitten en keek van Paul naar zijn ouders en toen weer naar Paul. ‘Eh.. nee. We waren niet in de tuin. We.. ’

Hortend en stotend vertelde hij het hele verhaal. Toen hij klaar was, begon zijn vader heen en weer te lopen door de kamer. Een hand streek steeds door zijn haar, een gebaar dat Paul van Tommy herkende. Die deed dat ook vaak. Tommy’s moeder, die was neergeknield naast het bed, keek ook naar hem.

‘Oké,’ begon zijn vader. ‘Dus als ik het goed begrijp, zijn Paul en jij op het kerkhof van de Christ Church door iemand aangevallen en in een graf geduwd, dat jullie even tevoren zelf hadden opengeschoven. Zeg ik dat goed?’